

سرطانهای حنجره

دکتر رضا افشاری*

سرطان حنجره خیلی شایع و عده مراجعین مبتلا، به مرآکز سرطانی نسبت به سرطانهای دیگر خیلی زیاد است.

سن - این بیماری در سنین ۴۰ تا ۷۰ سالگی و استثناء قبل از ۳۰ سالگی دیده میشود.

جنس - درصد مبتلایان مرد هستند:

عقایق - عاقبت بیماری در پیش زنها خوب و معالجه غالباً رادیوتراپی است.

علت - اکثر مبتلایان اعتیاد به سیگار و درصد مواد اعتیاد به الكل دارند. تبدیل پاپیلوم شاخی هیپر کراوتزیک به سرطان محتمل است.

آسیب شناسی : سرطانهای حنجره اغلب از اپیتلیوماهای پاویما نتواستراتیفیه، اندیفرانسیه، ویفرانسیه هستند و یادیفرانسیاسیون نسبی دارند تشکیل شده. اپیتلیوماهای گلند-ولروسار کومهای حنجره استثنائی است.

اشکال تومور - تومورهای حنجره بورزنات، انفلترانت یا اولسروانگیلرانت هستند. تومورهای بورزنات غالباً اندیفرانسیه و تومورهای انفلترانت دیفرانسیه میباشند. ولی هیچ وقت تشخیص آسیب شناسی را باشکل تومور نمیتوان داد و در تمام موارد لازمت است امتحان بیوپسی بعمل آید.

علاطم کلینیکی:

علاطم خبردهنده : متاستازه بیمارانی که به رادیو تراپیست‌ها مراجعه میکنند مرحله علامت خبردهنده را کذرا نهاده اند و ضایعه پیشرفت‌هه دارند.

با این علامت باید توجه بیشتری نمود و در صورت ازدوم بیوپسی، رادیوگرافی و امتحانات تکمیلی دیگری انجام داد تا تشخیص هرچه زودتر داده شود. این علامت عبارتند از دیسفوئی که با معالجات داروئی ببودی حاصل نمیکنند و یا مختصری بهتر شده و دوباره بدتر میشود. صدای خشن و دور که

* استادیار بخش رادیو تراپی سرطان - بیمارستان پهلوی

و تغییر صدا که آرام شروع شده و کم کم همیشگی میکردد سرفهای کوچک و خشک توام با درد و سوزش در ناحیه حنجره.

علام دیررس : گرفتگی صدا - نفس تنگی - اشکال دربلع - سرفه - خلطخونی و چرکی آدنوباتیهای زنجیره کانکلیونهای کردن.

امتحانات حنجره :

۱ - لارنکوسکوپی - یکی از امتحانات ضروری است ولی با این امتحان نیتوان تمام قسمت حنجره را مطالعه کرد فقط خنایعات باندوانتریکولر سطح داخلی، چین آری اپی کلوتیک اپی کلوت و اکشن تومورهای بورژنات قابل روئت میباشد. سطح حنجره ای اپی کلوت بخصوص پای اپی کلوت، لوژقدامی اپی کلوت عمق انتریکول وزیر کلوت و تومورهای انفلترات بالارنکو-سکوپ بسته قابل روئیت هستند. در لارنکوسکوپی حرکات طنابهای صوتی را خیلی خوب میتوان دید و معین کرد که متوجه یا نیمه متوجه و یا ثابت هستند یا اینکه ضایعه در کدام قسمت طنابهای صوتی است.

۲ - لمس . در لمس باید قابلیت حرکت حنجره را معین نموده و کانکلیونهای کردنی را معاینه کرد. سرطانهای وستیبول در ۴۵ تا ۶۰ درصد موارد سرطانهای زیر کلوت ۱ تا ۳ درصد موارد متابتاز کانکلیونی دارند. سرطانهای طنابهای صوتی هر کثر متابتاز نمیدهند.

۳ - رادیوگرافی - در رادیوگرافی نیمرخ و توموگرافی والسالوا قاعده زبان، و الکولها، اپی کلوت و سطح حنجره اپی کلوت، پای اپی کلوت، لوژقدامی اپی کلوت، زیر کلوت سینوسهای پی رینورم - انتشار و کاهی مبدأ اولیه تومور را میتوان بخوبی مطالعه کرد.

تقسیم بندی سرطانهای حنجره نسبت به محل ضایعه .

۱ - بالای کلوت

۲ - کلوت

۳ - زیر کلوت

۱ - سرطانهای بالای کلوت یا وستیبول .

این ناحیه شامل سطح خلفی اپی کلوت (قسمت بالا و پائین استخوان هیوئید) سطح داخلی چینهای آری اپی کلوت . پای اپی کلوت . طنابهای صوتی کاذب و انتریکول مجاورات وستیبول ، از جلو به لوژقدامی اپی کلوت ، این لوژفضایی است تقریباً منشوری شکل که قاعده آن در بالا در آن در پائین قرار گرفته و تمام این فضای نسج چربی پر میباشد ، جدار قدامی این فضای توسط مامبران هیوئیدین *Thyroidienne* - *Hyo* وجود خلفی قسمت حنجره اپی کلوت و مامبران هیوئیدین طرف راست و چپ در بالا و غضروف تیروئید در پائین جدار فوقانی توسط مامبران

هیوابی کلوتیک که ادامه سطح قدامی ابی کلوت بوده و آنرا از والکولها جدا می‌سازد . عده از سرطانهای سطح خلفی ابی کلوت بدون سرو صدا باین فنا نفوذ می‌کنند که در لارنگوسکوپی ممکنست اصلاً دیده نشوند در صورتیکه بارادیوگرافی حنجره در وضعیت نیمرخ بخوبی بوجود تومور در این ناحیه میتوان پی برد . جدار خلفی وستیبول توسط دیوار ناقص خارنگولارنژ ازفارنکس جدا می‌شود .

از نظر رادیولوژی وستیبول بدو قسمت تقسیم می‌شود

- ۱- قسمت واقع بین استخوان هیوئید غضروف تیروئید که قسمت اصلی وستیبول می‌باشد .
- ۲- محدود است از جلو به سطح خلفی ابی کلوت - سطح حنجره چینهای آری ابی کلوتیک و کنار خو قانی غضروف تیروئید .
- ۳- قسمت داخلی غضروف تیروئید شامل پای ابی کلوت - آرتیتوئیدها فضای بین آری - تنوئیدها - طنابهای صوتی کاذب و وانتریکول می‌باشد .

تومورهای بالای هیوئیدی ابی کلوت

تومورهای این ناحیه اکثرآبورزنانت وحساس باشه X و عاقبت خوبی دارند . کاهی از نوع انفیلتران یا اولسروانفیلتران بوده و به والکولها و چینهای آرتیتوئدو ابی کلوتیک منتشر می‌شوند .

تومورهای پائین هیوئیدی ابی کلوت

تومورهای این ناحیه اکرجوانه دار باشند تمام فضای وستیبول را پر مینمایند . در رادیوگرافی نیمرخ حنجره ابی کلوت ضخیم سایه آن کرد و تصویر آن دوتا بنظر میرسد و بعقب رانده شده است .

اگر از نوع انفیلتران باشند به لوزقدامی منتشر شده و در مدت چندین ماه بدون آنکه عوارض و یا عالمی از خود نشان دهند به پیشرفت خود ادامه میدهند . در رادیوگرافی نیمرخ حنجره ابی کلوت ضخیم و تغییر شکل یافته است پای ابی کلوت در تشکیل 8 تیروئید شرکت نمی‌کند ماعبران هیو تیروئید بطرف جلو برآمده و ماعبران هیوابی کلوتیک بلند شده و بطرف جلو تغیرپیدا می‌کند .

تومورهای سطح داخل چینهای آری ابی کلوتیک

تومورهای این ناحیه اکثراً بورزنانت هستند که بالارنگوسکوپی بخوبی نمایانند . کاهی اولسروانفیلترانت بوده بطرف هیبوفارنکس منتشر می‌شوند و در توموگرافی خیلی خوب قابل مطالعه هستند .

تومورهای باند و انتریکولوپای اپیگلوت

تومورهای این ناحیه اکثر اولسر و وزنات بوده و انتشارشان بشكل U بطرف لوزقدامی ابی گلوت در جلو آریتنوئیدها و چین آردی ابی گلوتیک در عقب میباشد. بطوط نادر نفوذ کننده مسا فقط بورزنات هستند. در اکثر موارد غضروف تیروئید آلوده است.

تومورهای وانتریکول: تومورهای وانتریکول اکثراً بورزنات میباشند. اگر تومور کوچک باشد در زیر طنابهای کاذب مخفی است و در لارنگوسکوپی دیده نمیشود در اینصورت باند وانتریکول بطرف بالا برآمده است (تشخیص با توموگرافی است) کم کم تومور بزرگ شده از میان سوراخ وانتریکول نمایان میشود. این تومورها بهره طبقه میتوانند منتشر شوند (بالای گلوت وزیر گلوت). غضروف تیروئید همیشه آلوده است.

۳- سرطانهای گلوت یا طنابهای صوتی:

این سرطانها اگر فقط در طنابها باشند بالارنگوسکوپی بخوبی قابل روئیت هستند و میتوان دید که اولاً در کدام ناحیه قرار دارند (تعیین محل دقیق تومور از نظر درمان بسیار مهم است) ثانیاً انتشار تومور یکطرفه یا دوطرفه است. نالثاً طنابها متخرک یا ثابت میباشند.

امتحان رادیوگرافی برای دیدن انتشار تومور وزیر گلوت ضروری است بخصوص تومورهای وزنات بخوبی نمایانند.

در توموگرافی تاحدی قابلیت تحریک طنابها را میتوان دید.

سرطانهای گلوت را بناهی تفسیم میکنیم.

۱- سرطانهایی که در $\frac{1}{3}$ قدامی قرار دارند. این ناحیه دارای ساختمان عنلانی و غشائی Musculo - Membraneux است.

۲- سرطانهای $\frac{2}{3}$ خلفی که دارای ساختمان غضروفی است. سرطانهای گلوتیک قدامی از قسمت قدامی طنابهای صوتی یا وانتریکول در مجاورت شیار قدامی محل تلاقی غضروف تیروئید و لیگامان تیروپایی گلوتیک و تیروآریتنوئید فوقانی و تحتانی سرچشمۀ هیگینز و بطوط مساوی به طبقات بالا و پائین گلوت و بطوط مقابله منتشر شده غضروف تیروئید را از جلو خراب میکنند. چون توسط پای ابی گلوت پوشیده میشوند بدون علامت کلینیکی مدت زیادی به نیزه خود ادامه میدهند و دیسپونی خیلی دیرین میدهند، ممکنست پس از مدتی مثل یک تومور تیروئید نمایان گردند، رادیوگرافی بهترین وسیله تشخیص زود بیماری است. این ابی تلیوماها بدوشکل بورزنات و انفلترات یا نفوذ کننده میباشند.

در شکل بورژ نافت تومور بطرف داخل حنجره پیش می‌رود و ظاهرات کلینیکی زود بروز مینماید.

غضروف تیروئید آلوده و نتیجه رادیوتراپی خوب است.

شکل افیلترات پس از خراب کردن غضروف تیروئید بطرف جلوسیر می‌کند و خیلی عجیب است که بعضی از این تومورها نتیجه خوبی دارند و پس از رادیوتراپی غضروف مجدداً کالسیفیه شده و تومور کاملاً آزین می‌رود.

۳- سرطانهای زیر گلوت

سرطانهای اولیه زیر گلوت نادر هستند و غالباً از گلوت باین ناحیه سرایت مینمایند و اکثر آولس و وزیر مخاطی می‌باشند که در مدت زیاد حتی بیش از دو سال بدون علامت کلینیکی و بدون آدنوپاتی به پیشرفت خود ادامه میدهند ولی نسبت به تومورهای باعث گلوتیک عاقبت خوبی ندارند.

در موارد پیشرفت تشخص محل اولیه تومور در روی قطعه عمل شده نیز مقدور نیست.

ایتیلیوماهای زیر گلوت به منطقه تقسیم می‌شوند.

۱- ایتیلیوماهای جدارهای طرفی که درمان آنها رادیوتراپی یا جراحی است.

۲- ایتیلیوماهای جدار قدامی که همیشه به رو طرف منتشر می‌شوند و درمان انتخابی آنها

جراحی است.

۳- بالاخره تومورهای جدار خلفی که در سطح قدامی شاتون کریکوئید هستند و درمان

آنها فقط رادیوتراپی است.

درمان

الف - جراحتی - ۱- لارنژکتومی توتال (Laryngectomy Total) عمل بسیار شایعی

است که تمام حنجره در یک مرحله برداشته می‌شود.

۲- لارنژکتومی بالای کریکوئیدی (Cricoidienne) (Laryngectomy supra Cricoidienne) در مواردی که خایفات در قسمت فوقانی حنجره باشند انجام می‌شود و جایی برای گذاشتن کانول باقی می‌گذارد.

۳- لارنگو اوروفارنژکتومی (Laryngo -oro- pharyngectomy) اگر تومور بطرف

والکو لها پیشرفت کرده باشد این عمل ضروری است.

۴- برداشتن قسمتی از حنجره (Laryngectomy partiel) این عمل بچند صورت انجام می‌گیرد.

برداشتن طناب صوتی یک طرف در موقعي که ضایعه فقط موضعی بوده و انتشار نداشته باشد.

نتیجه این درمان بسیار عالی است و اختلال در حرف زدن بیمار نیز پیدا نمیشود.
لارنژ کتومی فرونتال قدامی یا فرونتال طرفی و بالاخره همی لارنژ کتومی.

ب- رادیو تراپی

۱- رادیو تراپی بمنظور پیش گیری: پیش گیری از متأسازهای احتمالی در گالکلیونها
کردن و بالای ترقوه بعد از عمل جراحی است. بدین منظور ناحیه که تحت درمان قرار میگیرد
محدود است:

از بالا خطی که از $\frac{1}{3}$ قدامی کنار تحتانی شاخه افقی فک تحتانی تا قسمت متوسط استخوان
حاستوئید کشیده شود.

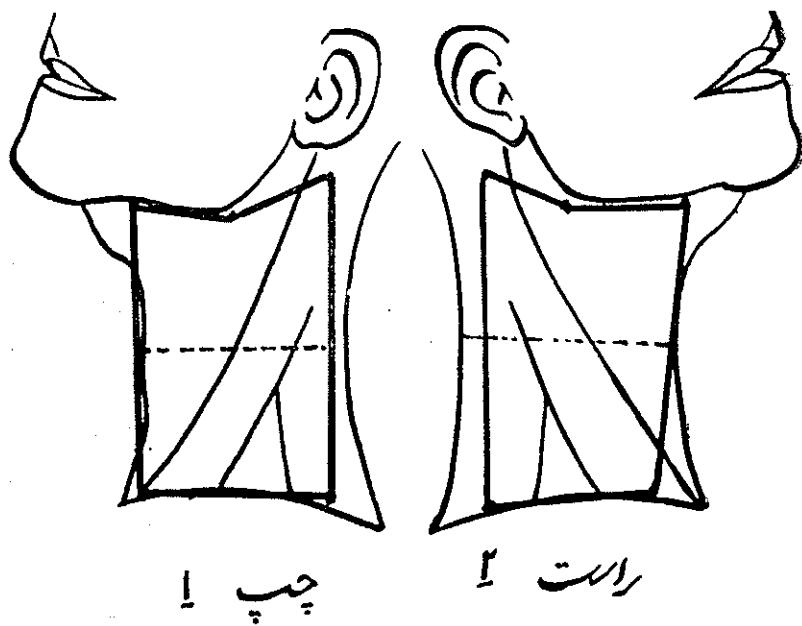
در جلو و طرف راست خط وسطی.

در جلو و طرف چپ بفاصله یکساتیمتر از خط وسط.

از عقب کنار قدامی عضله ذوزنقه.

از پائین کنار فوقانی استخوان ترقوه.

این میدان را با خطی از وسط و در هر دو طرف بد و قسمت میکنیم در نتیجه دو میدان در طرف
راست و دو میدان در طرف چپ خواهیم داشت که هر کدام آنها ۴۰ تا ۶۰ سانتیمتر مربع وسعت
دارند. شکل ۱ و ۲

مقدار اشعه

بادستگاههای رادیوتراپی عمیق (C.D.A = ۱/۱۶ mm Cu) با فیلتر 220 kV در مدت ۲۰ تا ۳۰ سانتیمتر، راندمان دستگاه ۲۵ واحد در دقیقه ۴۰۰۰ تا ۴۵۰۰ واحد برای هر میدان، در نتیجه ۱۲۰ درصد در تومور یا ۴۸۰۰ واحد به تومور آشمه خواهیم داد.

اگر تومور اولیه یا آدنوباتی موجود باشد و در مقابله باشد مقاومت نشان دهد مقدار ۸۰۰ واحد با میدانهای کوچک به تومور اولیه ۱۵۰۰ واحد به آدنوباتیها با یک میدان تاثیرانیل. بنوان دوز تکمیل درین درمان یا پس از درمان فوق اضافه میدهیم: پریود یا دوره درمان برای اخذ نتیجه بسیار مهم است. هنلاً اگر یکدوره درمان با مقدار اشعه فوق در مدت ۴۵ روز انجام گیرد بهبودی ۱۵ درصد اگر این مقدار در مدت کمتر از ۵ روز باشد علاوه بر نتیجه کم عوارض زودرس اشعه مثل رادیو اپی درمتیت. رادیودرمیت. سوختگیهای شدیده مچین ضایعات دیررس مثل تل آنژیکتازی (Telangiectasie) اسکلرودرمی (Scleroderme) اسکلروز عضلانی، نکروز غضروف و احتمال ایجاد دومین سرطان بعلت اشعه α بروز خواهد کرد. اما ۱ کر درمان بیشتر از ۷۰ روز طول بکشد بهبودی ۵ درصد خواهیم داشت. بنابراین باید مدت درمان بترتیب تنظیم شود که نتیجه بهتر و عوارض کمتر است. بهترین راهنمای ما اینست که ضایعات پوستی از اپی درمتیت اگزو داتیف تجاوز ننماید دستگاه موله (Moule)، و سیکلو تراپی بعد از عمل جراحی ارزش ندارد.

۳- رادیوتراپی بمنظور درمان.

این نوع درمان نسبت به محل قرار گرفتن تومورها فرق میکند.

الف - تومورهای وستیبول که غالباً انتشار بگانگلیونهای لنفاوی گردن دارند.

درمان با دو میدان بزرگ بوسعت ۴۰ تا ۶۰ سانتیمتر مربع است. حدود این دو میدان عبارت از همان حدودی است که در بالا ذکر شد علاوه زاویه فکی تحسانی و قسمت خلفی این زاویه نیز در داخل میدان قرار گیرد.

دوز با دستگاه رادیوتراپی ۲۲۰ کیلوولت ۴۰۰۰ واحد از هر طرف در مدت ۶۰ تا ۷۰ روز ۲۰۰ واحد در هر جلسه باید گفت بهتر است این درمان در مدت کمتر انجام شود بدون اینکه اپی درمتیت ایجاد گردد. بهترین درمان این است که این تلیت پیش بیماران ایجاد شود.

برای آدنوباتیها یا خود تومور که با این مقدار هنوز ازین نرخه بشاشد مقدار ۶۰۰ تا ۸۰۰ واحد با میدان کوچک 6×4 سانتی متر بر مقدار فوق اضافه میکنیم. با این ترتیب ۱۵۰ درصد اشعه در گلوت و ۱۲۰ درصد اشعه در وستیبول متعر گر میشود.

در نتیجه مقدار ۵۰۰۰ تا ۶۰۰۰ واحد به تومور اشعه میرسد.

۱- مقدار اشعه به قسمت، قدامی حنجره که ضخامت کم دارد اصولاً باید زیادتر باشد ولی بعلت زیادی فاصله آن از مرکز اشعه و کم بودن انتشاره این وضعیت بیش نباشد. (Ellis) برای جبران این نقصه از صافی های زاویه دار استفاده مینموده صورتیکه این فیلترها برای ۲۲ کیلوولت بی ارزش هستند و برای دستگاه های با انرژی زیاد ممکنست این صافی ها ضروری باشد و باید باین اصل توجه شود.

ب - تومورهای گلوت . چون سرطانهای این ناحیه آدنوباتی لمیدهند میدانهای درمانی کوچک و محل ایرادیاسیون محدود به محل ضایعه است. بنابراین اقطار میدانها ۵×۴ سانتیمتر و محدود به فضای غضروف تیروئید میباشد محل ایرادیاسیون از دو طرف راست و چپ مقدار اشعه از هر طرف ۴۰۰۰ تا ۴۵۰۰ واحد در مدت تقریباً دو ماہ در نتیجه مقدار اشعه که به ناحیه گلوت میرسد ۶۰۰۰ تا ۷۰۰۰ خواهد بود.

پ - تومورهای زیر گلوت (این سرطانها که اغلب از طرف گلوت سرایت نموده اند میدانهای درمان باید گلوت و زیر گلوت را شامل باشد. حد فوقانی میدان اشعه کنار فوقانی غضروف تیروئید وحد تحقیقی آن بستگی به طول انتشار تومور دارد (در حدود ۱۰×۸ تا ۱۰×۵ سانتیمتر) مقدار ۴۰۰۰ تا ۴۵۰۰ واحد از هر میدان و مجموعاً ۱۵۰ ذر صد یا ۷۵۰۰ واحد به تومور اشعه خواهد رسید. البته این مقدار خیلی زیاد است و برای اینکه بتوانیم این مقدار را به تومور بدھیم با میدانهای فوق عملی نیست لذا پس از مدتی میدانها را کوچک میکنیم.

جراحی و رادیوتراپی

در مواردیکه تصمیم بین رادیوتراپی و جراحی نتوان گرفت بهتر است ابتدا معالجه را با کبالت شروع نمائیم اگر از این درمان نتیجه گرفته نشد اقدام بعمل جراحی میکنیم. یا در مواردیکه بخواهیم معالجه را بطور ساندویچ انجام دهیم ابتدا مقدار ۳۰۰۰ تا ۳۵۰۰ واحد با کبالت ایرادیه میکنیم و بعد از عمل جراحی رادیوتراپی را تکمیل و جمماً مقدار ۶۰۰۰ تا ۷۰۰۰ واحد به بیمار اشعه میدهیم.

رادیوتراپی در حال حرکت و تله کبالوتراپی در این موارد بهترین درمان انتخابی است زیرا اگر درمان قبل از جراحی با دستگاه ۲۲۰ کیلوولت انجام گرفته باشد عمل جراحی بعلت خایعات پوستی محدود نیست.

در مواد زیر سرطانهای حنجره را باید جراحی نمود.

- ۱- تومورهایی که از نوع انفیلتران یا اولسر و انثیلتران باشند.
- ۲- بعلت انفیلتراسیون تومور حنجره ثابت و یا حرکت آن محدود شده باشد.

- ۳- تومور بغضروف تیر و ید انتشار داشته یا بعلت رادیوتراپی نیکروز پیندا کرده، یا چر کی شده باشد.
- ۴- اپی تلیوماهای دیفرانسیه.
- ۵- اگر آدنویاتی وجود نداشته باشد و با آدنوباتیها ریز و متحرک باشند.
- در مواد زیر سرطانهای حنجره را باید رادیوتراپی نمود.
- ۱- تومورهای نوع ورثت است که حساسیت خوبی باشند × دارند.
 - ۲- حركات حنجره اختلال نداشته باشد.
 - ۳- غضروفهای حنجره آلوه نباشد.
 - ۴- اپی تلیوماهای اندیفرانسیه و کم دیفرانسیه باشند.
 - ۵- کانکلیونهای متعدد و ثابت وجود داشته باشد.

ظرف درمان نسبت به محل ضایعه

تومورهای وستیبول و اوتریکول: در ۶۰ درصد موارد تومورهای این ناحیه با آدنویاتی توأم هستند. اگر آدنویاتی وجود داشته باشد باید رادیوتراپی و جراحی توأمًا انجام گیرد و کانکلیونهای گردن برداشته شود. متأسفانه در اغلب موارد جراحی محدود نیست و مجبوراً باید فقط رادیوتراپی بشود.

در مواردیکه آدنویاتی وجود نداشته باشد:

- ۱- سرطانهای سطح خلفی اپی کلوت که در بالای استخوان هیوئید که اکثرآ بورزنات میباشند و خیلی حساس باشند X هستند معالجه فقط با رادیوتراپی است.
- ۲- سرطانهای سطح خلفی اپی کلوت که در پائین استخوان هیوئید و تومورهای چین آری- اپی کلوتیک و باند و اتریکولر که اگر بورزنات و سطحی و اختلالی در تحرک حنجره ایجاد نکرده باشند و به لوز قدامی اپی کلوت انتشار نداشته باشند. معالجه فقط رادیوتراپی است ولی در اکثر موارد ضایعات انفیلترات و انتشار به لوز قدامی تیر و ید داشته و اختلال در تحرک حنجره ایجاد میکنند. در این صورت لارنژ کتومی کامل و یا لارنژ کتومی بالای کریکوئیدی و سپس کباتوتراپی باید نمود جراحی بطور ساندویچ در این موارد نتیجه بهتری داده است.

تومورهای گلوت: در تومورهای $\frac{1}{3}$ قدمای طنابهای صوتی بهترین معالجه جراحی است (برداشتن یکی از طنابهای صوتی) اگر تومور تمام قسمت غشائی یکی از طنابهای صوتی را فرا گرفته باشد و رادیوتراپی بهتر از لارنژ کتومی است. سرطانهای بورزنات یکی از طنابهای صوتی که به کومیسور قدامی انتشار داشته باشد و ضایعه بورزنات در کومیسور قدامی باشد رادیو تراپی بهتر از جراحی (لارنژ کتومی فرونتوپاریتال یا فروتال قدامی) است . اگر گلوت ثابت و ضایعه پائین گلوت سرایت نموده باشد مثل سرطانهای زین گلوت معالجه خواهد شد.

تومورهای زیر گلوت

- ۱ - اگر گلوت ثابت و ضایعه زیر گلوت یک طرفه باشد معالجه همی لارنژ کتمی است.
- ۲ - اگر گلوت ثابت و ضایعه زیر گلوت دو طرفه باشد و سطح خلفی آلوده باشد باید لارنژ کتمی توانال نمود بعد ممکنست رادیوتراپی بشود یا نه.
- ۳ - اگر گلوت ثابت و ضایعه زیر گلوت دو طرفه و سطح خلفی آلوده باشد لارنژ کتمی توانال و بعد از جراحی حتماً باید رادیوتراپی بشود.

منابع استفاده :

- 1 - Tumeurs malignes du pharynx et du larynx Par. F. Baclesse.
- 2 - Place de la radiothérapie dans le traitement des cancers du larynx
- 3 - Traitement des cancers du larynx Par : A. Ennuyer.